

Brüssel, XXX
[...] (2022) XXX draft

SENSITIVE*
UNTIL ADOPTION

KOMISJONI TEATIS

mitteametlike juhiste kohta, mis käsitlevad Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 101 ja 102 kohta käivaid uudseid või lahendamata küsimusi, mis üksikjuhtudel esile kerkivad (suuniskirjad)

(EMPs kohaldatav tekst)

* Distribution only on a 'Need to know' basis - Do not read or carry openly in public places. Must be stored securely and encrypted in storage and transmission. Destroy copies by shredding or secure deletion. Full handling instructions <https://europa.eu/db43PX>

KOMISJONI TEATIS

mitteametlike juhiste kohta, mis käsitlevad Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 101 ja 102 kohta käivaid uudseid või lahendamata küsimusi, mis üksikjuhtudel esile kerkivad (suuniskirjad)

(EMPs kohaldatav tekst)

I. MÄÄRUS nr 1/2003

1. Määrusega nr 1/2003 (1) kehtestati Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 101 ja 102 sätete täitmise tagamise süsteem. Kuigi määrus nr 1/2003 on mõeldud selleks, et võimaldada komisjonil keskenduda oma esmasele ülesandele – tulemuslikule konkurentsieeskirjade täitmise tagamisele, loob see ka õiguskindluse, kuna näeb ette, et kokkulepped (2), mis kuuluvad ELi toimimise lepingu artikli 101 lõike 1 kohaldamisalasse, kuid vastavad ELi toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 tingimustele, on kehtivad ja täielikult täitmisele pööratavad, ilma et konkurentsiasutus peaks selle kohta eelnevalt otsust tegema (määruse nr 1/2003 artikkel 1).
2. Määrus nr 1/2003 näeb ELi toimimise lepingu artiklite 101 ja 102 tervikuna kohaldamisel ette komisjoni, liikmesriikide konkurentsiasutuste ja liikmesriikide kohtute paralleelse pädevuse ja samas piirab terve rea meetmete abil riski, et neid kohaldatakse ebajärjekindlalt, ning tagab seeläbi ettevõtjate jaoks õiguskindluse aspekti, mida Euroopa Liidu Kohtu praktikas (3) on kajastatud esmasena, st tagab konkurentsieeskirjade ühtse kohaldamise kõigis liidu osades.
3. Ettevõtjatel on üldiselt head võimalused hinnata oma tegevuse seaduslikkust viisil, mis võimaldab neil teha teadlikke otsuseid selle kohta, kas astuda kokkuleppesse või võtta ette ühepoolne tegevus ja kui, siis millises vormis. Neil on faktidest hea ülevaade ning nende käsutuses on grupierandi määruste raamistik, kohtupraktika ja olemasolevad komisjoni otsused, aga ka mitmesugused juhised, mis on esitatud komisjoni suunistes ja teatistes selleks, et anda ettevõtjatele lisaabi enesehindamiseks (4). Komisjon on koostanud ka suunised ELi toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamiseks (5). See võimaldab ettevõtjatel valdaval osal juhtudest oma kokkuleppeid ELi toimimise lepingu artikli 101 valguses usaldusväärset hinnata.
4. Kui eespool nimetatud asjaoludest hoolimata tekib juhtumite käigus tõelist ebakindlust, sest kerkivad esile uudsed või lahendamata küsimused ELi toimimise lepingu artikli 101 või 102 kohaldamise kohta, siis võib ettevõtjal olla soov küsida komisjonilt mitteametlikke juhiseid (6). Käesoleva teatise II jaos esitatud põhimõtete kohaselt ei anna juhiste küsimine küsijale õigust neid juhiseid saada, sest käesoleva teatisega ei saa taaskehtestada süsteemi, mis oleks vastuolus määruse nr 1/2003 enesehindamisraamistikuga. Kui aga komisjon peab seda asjakohaseks ja kui tema täitetegevuse prioriteetidest ei tulene teisiti, võib ta anda selliseid mitteametlikke juhiseid artiklite 101 ja 102 tõlgendamise kohta kirjalikus avalduses (suuniskirjas). Käesolevas teatises ongi esitatud selle instrumendi üksikasjad.

II. RAAMISTIK, MILLE ALUSEL HINNATA, KAS VÄLJASTADA SUUNISKIRI VÕI MITTE

5. Määrusega nr 1/2003 antakse komisjonile õigus ELi toimimise lepingu artiklite 101 ja 102 rikkumisi tõhusalt uurida ja nende eest vastutusele võtta ning sanktsioone määrata (7). Määruse nr 1/2003 üks peamisi eesmärke on tagada liidu konkurentsionormide tõhus täitmine sel teel, et luuakse enesehindamissüsteem ja seega kaotatakse varasem teatamissüsteem ning võimaldatakse komisjonil keskenduda oma täitepoliitikas ELi toimimise lepingu artikli 101 ja artikli 102 kõige raskematele rikkumistele (8).
6. Kuigi määrus nr 1/2003 ei piira komisjoni võimet anda üksikutele ettevõtjatele mitteametlikke juhiseid (9), nagu on märgitud käesolevas teatises, ei tohiks see võimalus häirida määruse nr 1/2003 esmase eesmärgi täitmist, milleks on tagada ELi toimimise lepingu artiklite 101 ja 102 sätete tulemuslik täitmine. Seetõttu võib komisjon pakkuda ettevõtjale mitteametlikke juhiseid üksnes juhul, kui see sobib kokku tema täiteprioriteetidega.
7. Kui komisjonilt on palutud suuniskirja, kaalub ta – juhul kui punktist 6 ei tulene teisiti – , kas seda taotlust on asjakohane menetleda. Suuniskirja andmist võib kaaluda üksnes juhul, kui käitumise või kavandatava käitumisega seotud faktide ja õiguslike kaalutluste esmapilgul usutav hindamine näitab, et komisjoni arvates on olemas mõjuvad põhjused selgitada suuniskirjas ELi toimimise lepingu artiklite 101 või 102 kohaldatavust kõnealuse kokkuleppe või ühepoolse tegevuse suhtes. Selline esmapilgul usutav hindamine põhineb kahel järgmisel kumulatiivsel elemendil:
 - (a) uudsed või lahendamata küsimused: kokkuleppe või ühepoolse tegevuse sisuline hindamine ELi toimimise lepingu artiklite 101 ja 102 valguses tekitab õiguse kohaldamise küsimuse, mille puhul olemasolev liidu õigusraamistik, sealhulgas Euroopa Liidu Kohtu praktika, ei ole piisavalt selge ning pole piisavaid avalikult kättesaadavaid liidu tasandi üldjuhiseid otsustustava kohta ega varasemaid suuniskirju, ning
 - (b) huvi juhiste andmise vastu: kokkuleppe või ühepoolse tegevuse esmapilgul usutav hindamine näitab, et ELi toimimise lepingu artikli 101 või 102 kohaldatavuse avalik selgitamine suuniskirjas annaks olulist lisaväärtust, kui võtta arvesse ühte või mitut järgmistest elementidest:
 - kokkuleppe või ühepoolse tegevusega seotud kaupade või teenuste tegelik või võimalik majanduslik tähtsus, võttes eelkõige arvesse tarbijate huve;
 - kas kokkuleppe või ühepoolse tegevuse eesmärgid on komisjoni prioriteetide või liidu huvide saavutamiseks asjakohased;
 - selliste investeeringute suurus, mida asjaomased ettevõtjad on teinud või kavatsevad teha kokkuleppe või ühepoolse tegevusega seoses, ning
 - see, millises ulatuses kokkuleppe või tegevus vastab või võib vastata laiemalt levinud tavale.
8. Järgmistel asjaoludel komisjon suuniskirjataotlust tavaliselt ei kaalu:

- taotluses tõstatatud küsimused on identsed või sarnased Euroopa Liidu Kohtu menetluses olevas kohtuasjas tõstatatud küsimustega või
 - taotluses osutatud kokkuleppe või ühepoolse tegevuse suhtes on algatatud menetlus komisjonis, liikmesriigi kohtus või liikmesriigi konkurentsiasutuses.
9. Komisjon ei kaalu hüpoteetilisi küsimusi ega anna suuniskirju kokkulepete või ühepoolse tegevuse kohta, mida pooled enam ei rakenda. Ettevõtjad võivad siiski paluda komisjonilt suuniskirja küsimustes, mis on kerkinud esile seoses kokkuleppe või ühepoolse tegevusega, mida nad kavandavad, st enne kõnealuse kokkuleppe või ühepoolse tegevuse rakendamist. Sellisel juhul peab kavandamine olema jõudnud piisavalt kaugele, et sellist taotlust kaalutaks.

III. NÄPUNÄITEID, KUIDAS JUHISEID KÜSIDA

10. Taotluse võib esitada üks või mitu ettevõtjat, kes osalevad või kavatsevad osaleda kokkuleppes või ühepoolses tegevuses, mis võib kuuluda ELi toimimise lepingu artikli 101 või 102 kohaldamisalasse, ning see peab käima sellisest kokkulepest või ühepoolsest tegevusest tulenevate tõlgendusküsimuste kohta.
11. Suuniskirjataotlus tuleks saata järgmisele aadressile:

European Commission
 Directorate-General for Competition
 For the attention of the Antitrust Registry
 1049 Bruxelles/Brussel
 Belgique/België

või e-posti teel aadressil comp-greffe-antitrust@ec.europa.eu.

12. Suuniskirjataotluses peaks(id) taotleja(d) märkima:
- kõigi asjaomaste ettevõtjate nimed ning ühe aadressi, mille kaudu komisjoniga suhelda;
 - konkreetset küsimused, mille kohta mitteametlikke juhiseid küsitakse;
 - täieliku ja ammendava teabe kõigi punktide kohta, mis on asjakohased selleks, et tõstatatud küsimusi teadlikult hinnata, sealhulgas asjassepuutuvad dokumendid, et komisjon saaks esitatud teabe põhjal koostada suuniskirja;
 - käesoleva teatise punkti 7 alapunkti a kohase taotleja enda (taotlejate endi) esialgse hinnangu selle kohta, miks taotluses püstitatud küsimused on uudsed või lahendamata, võttes arvesse olemasolevat liidu õigusraamistikku, sealhulgas Euroopa Liidu Kohtu praktikat, liidu tasandil avalikult kättesaadavaid üldjuhiseid otsustustavade kohta või varasemaid suuniskirju;
 - taotleja(te) esialgse hinnangu ELi toimimise lepingu artikli 101 või 102 kohaldamise kohta kokkuleppe või ühepoolse tegevusega tõstatatud uudsete või lahendamata küsimuste suhtes;
 - kogu muu teabe, mis võimaldab taotlust hinnata käesoleva teatise punktides 7–9 selgitatud aspektide seisukohast, sealhulgas eelkõige avalduse selle kohta, et taotluses osutatud kokkuleppe või ühepoolse tegevuse suhtes ei ole algatatud menetlust liikmesriigi kohtus või konkurentsiasutuses;

- kui taotlus sisaldab ärisaladuseks peetavaid osi, siis nende osade selge eristuse;
- muu teabe või dokumentatsiooni, mis on kokkuleppe või ühepoolse tegevuse hindamiseks oluline.

IV. TAOTLUSE MENETLEMINE

13. Komisjon hindab põhimõtteliselt taotlust esitatud teabe põhjal ega menetle taotlusi, mis ei vasta käesoleva teatise punktis 12 sätestatud nõuetele. Sellele vaatamata võib komisjon kasutada oma käsutuses olevat lisateavet, mis on pärit liidu tasandi avalikest allikatest, varasemast kohtupraktikast, otsustustavadeist ja suuniskirjadest või mis tahes muust allikast, ning võib paluda taotleja(te)l või erandjuhtudel muudel valitud isikutel esitada lisateavet.
14. Komisjon võib jagada talle esitatud teavet liikmesriikide konkurentsiasutustega ja saada neilt täiendavat teavet. Enne suuniskirja andmist võib ta arutada taotluse sisu liikmesriikide konkurentsiasutustega.
15. Käesoleva teatise punktide 13 ja 14 puhul kohaldatakse taotleja(te) või muude valitud kolmandate isikute esitatud teabe suhtes määruse nr 1/2003 artiklis 28 sätestatud ametisaladuse hoidmise eeskirju.
16. Kui suuniskirja ei anta, teatab komisjon sellest taotleja(te)le kirjalikult.
17. Taotlejad võivad oma taotluse igal ajal tagasi võtta. Sellisel juhul suuniskirja ei anta. Igal juhul jääb mitteametlike juhiste taotluse raames esitatud teave komisjonile ja seda võib kasutada edaspidistes määruse nr 1/2003 kohastes menetlustes.
18. Suuniskirjataotlus ei piira komisjoni õigust alatatada taotluses esitatud asjaolude suhtes määruse nr 1/2003 kohane menetlus.

V. SUUNISKIRJAD

19. Komisjoni koostatud suuniskirjas esitatakse:
 - selle aluseks olevate asjaolude kokkuvõtlik kirjeldus;
 - peamine juriidiline põhjendus, mis on aluseks komisjoni arusaamale ELi toimimise lepingu artikli 101 või 102 kohaldamise kohta kokkuleppe või ühepoolse tegevusega tõstatatud uudsete või lahendamata küsimuste suhtes.
20. Suuniskiri võib piirduda taotluses tõstatatud küsimus(t)e mõne osaga. See võib hõlmata ka muid aspekte peale taotluses kirjeldatute. Kui see on asjakohane, võib komisjon seada suuniskirjas tähtaja selle kohaldatavusele või täpsustada, et suuniskirjas eeldatakse teatavate faktiliste asjaolude olemasolu või puudumist.
21. Suuniskirjad avaldatakse komisjoni veebisaidil, võttes arvesse taotleja(te) õigustatud huvi kaitsta oma ärisaladusi. Enne suuniskirja avaldamist lepib komisjon taotleja(te)ga kokku selle avalikus versioonis.

VI. SUUNISKIRJADE MÕJU

22. Suuniskirjad on mõeldud esmajärjekorras selleks, et aidata ettevõtjatel oma kokkuleppeid või ühepoolset tegevust teadlikult hinnata. Suuniskirjad ei ole taotleja(te) ega ühegi kolmanda isiku jaoks siduvad. Ses osas jääb taotleja(te) ülesandeks ise hinnata ELi toimimise lepingu artikli 101 või 102 kohaldatavust.
23. Suuniskiri ei saa mõjutada seda, kuidas hinnatakse sama küsimust Euroopa Liidu Kohtus, liikmesriikide konkurentsiasutustes või liikmesriikide kohtutes.
24. Kui kokkulepe või ühepoolne tegevus on olnud suuniskirja faktiliseks aluseks, ei ole komisjonil keelatud seda kokkulepet või ühepoolset tegevust määruse nr 1/2003 kohases menetluses hiljem analüüsida. Sellisel juhul võtab komisjon varasemat suuniskirja arvesse, ent arvestab ka muutusi selle aluseks olevates asjaoludes, komisjoni avastatud või kaebuses tõstatatud uusi aspekte, Euroopa Liidu Kohtu praktikas toimunud arengut või laiemaid muutusi komisjoni poliitikas ja asjaomaste turgude arengut.
25. Suuniskirjas sisalduvad selgitused ELi toimimise lepingu artikli 101 või 102 kohaldatavuse kohta sõltuvad sõnaselgelt taotleja(te) esitatud teabe täpsusest ja tõesusest ning iga sisuline lahknevus taotleja(te) esitatud teabest muudab suuniskirja toimetuks.
26. Suuniskirjad ei ole komisjoni otsused ega ole siduvad liikmesriikide konkurentsiasutustele või kohtutele, kellel on õigus kohaldada ELi toimimise lepingu artikleid 101 ja 102. Liikmesriikide konkurentsiasutused ja liikmesriikide kohtud võivad komisjoni antud suuniskirju siiski arvesse võtta nii, nagu nad juhtumi kontekstis vajalikuks peavad.

(1) Nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 1/2003 asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT L 1, 4.1.2003, lk 1–25). 1. detsembril 2009 sai EÜ asutamislepingu artiklist 81 Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 101 ja EÜ asutamislepingu artiklist 82 Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 102. Need sätted on sisult identsed. Käesolevas teatises tuleks viiteid ELi toimimise lepingu artiklitele 101 ja 102 vajaduse korral käsitada viidetena EÜ asutamislepingu artiklitele 81 ja 82. ELi toimimise lepinguga tehti teatavaid muudatusi ka terminoloogias, näiteks „ühendus“ asendati „liiduga“ ja „ühisturg“ „siseturuga“. Kui tähendus jääb samaks, kasutatakse käesolevas teatises läbivalt ELi toimimise lepingu terminoloogiat.

(2) Terminiga „kokkulepe“ tähistatakse käesolevas teatises ettevõtjate ühenduste kokkuleppeid ja otsuseid ning kooskõlastatud tegevust. Termin „ühepoolne tegevus“ tähendab turgu valitsevate ettevõtjate tegutsemisviisi. Termin „ettevõtjad“ hõlmab ka „ettevõtjate ühendusi“.

(3) Euroopa Liidu Kohus koosneb kahest kohtust: Euroopa Kohtust ja Üldkohust.

(4) Komisjon on avaldanud grupierandi määrusi, suuniseid ja teatisi. Peale selle avaldab komisjon oma otsuseid. Kõik tekstid on kättesaadavad aadressil: https://ec.europa.eu/competition-policy/index_en

(5) Komisjoni teatis „Suunised asutamislepingu artikli 81 lõike 3 kohaldamise kohta“ (lk 97).

(6) Vt määruse nr 1/2003 põhjendus 38.

(7) Vt eriti määruse nr 1/2003 artikleid 7–9, 12, 17–24, 29.

(8) Vt eriti määruse nr 1/2003 põhjendus 3.

(9) Vt määruse nr 1/2003 põhjendus 38.